Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 2 måtte under Inrikesdepartementet,

a) *B 5 Allmänna beredskapsarbeten m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kr., därav förslagsvis 50 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

b) *B 6 Särskilda beredskapsarbeten m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kr., därav förslagsvis 25 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 28 januari 1969

Gunnar Hedlund (cp) *Lars Eliasson (cp)* i Sundborn *Nils G. Hansson (cp)* i Skegrie

S. G. W. Wahlund (cp) *Sven Vigelsbo (cp)* *Johannes Antonsson (cp)*

John Eriksson (cp) i Bäckmora *Gunnar Larsson (cp)* i Luttra *Thorbjörn Fälldin (cp)*

Nr 625

Av herr **Hedlund m. fl.**, *om en landstingskommunal samhällsplanering.*

(Lika lydande med motion nr 525 i Första kammaren)

Utvecklingen under senare tid har givit allt större betydelse åt länet som administrativ enhet och därmed åt den regionala politiken. Med det samtidigt starkt ökade behovet av översiktlig planering är det naturligt, att länsplaneringen kommit i centrum för intresset. Detta kom också till uttryck i riksdagsbeslutet 1964 om riktlinjer för lokaliseringspolitiken. Det underströks då, att tyngdpunkten i samhälls- och lokaliseringsplaneringen skulle ligga i länen. Organ härför skulle vara länsstyrelserna med råd från de landstingsförankrade planeringsråden, som då inrättades.

Det är i och för sig en självklarhet, att tyngdpunkten i den allt betydelsefullare översiktsplaneringen bör ligga på det regionala planet. Det kan exempelvis framhållas, att länsförvaltningsutredningen och länsdemokrati-

utredningen från sina olika utgångspunkter härvidlag kommit till samma bedömning.

Hittills har emellertid länsplaneringen inte spelat den roll, som ställdes i utsikt vid det ovannämnda riksdagsbeslutet 1964. Man kan t. ex. knappast säga, att lokaliseringspolitiken burits upp av en synkroniserad samhällsplanering. Ifrågavarande regionalpolitiska problem har ägnats stor uppmärksamhet i årets statsverksproposition, närmast i anslutning till den s. k. länsplanering 1967. Otvivelaktigt har det varit så, att länsorganen saknat ett mera preciserat utvecklingsprogram. Länsplanering 1967, som genomförts av länsstyrelserna/planeringsråden, avser enligt statsverkspropositionen att ge regionalpolitisk målsättning, i första hand till ledning för den statliga verksamheten i länen men också för en samordning med den kommunala planeringen. Länsplanering 1967 är enligt inrikesministern den första omgången i en rullande utvecklingsplanering. En ny sådan omgång skulle genomföras under perioden 1972—1973.

Naturligtvis är den statliga länsplanering, som nu genomförts, ett lovvärt initiativ. Enligt statsverkspropositionen skall planeringsresultatet bilda ett allmänt vägledande, gemensamt underlag för de skilda länsorganens avvägningar och beslut om fördelning av lånemedel, statsbidrag och olika fysiska ramar mellan skilda orter och länsdelar. Man vill hoppas på ett resultat i denna riktning. Enligt vår mening är det dock inte möjligt att genom en statlig länsplanering nå den aktiva samhälls- och utvecklingsplanering, som är önskvärd för länen. Den främsta anledningen härtill är att det demokratiska inflytandet och den medborgerliga kontrollen inte får tillräcklig förankring i planeringen.

Det har länge varit en tvistefråga vem som skall vara huvudman för den regionala samhällsplaneringen. Redan inför planeringsrådens inrättande framhöll kommunförbunden, att huvudmannaskapet borde vara kommunalt. Vid flera tillfällen har kommunförbunden understrukit, att samhällsplaneringens utbyggnad och organisation på länsplanet måste baseras på den kommunala självstyrelsens grund. Inrättandet av de landstingsförankrade planeringsråden får naturligtvis betraktas som en eftergift för denna opinion. Men det torde inte kunna bestridas, att planeringsråden inte fått det inflytande på planeringsfrågornas avgörande, som förutsattes vid riksdagsbeslutet 1964.

Enligt vår mening är det angeläget att skapa en stark länsdemokrati, innebärande att landstingets arbetsfält och inflytande vidgas. Härigenom kan man stärka folkstyrelsen och öka den regionala förvaltningens effektivitet. Det bör anses vara särskilt viktigt, att länsplaneringen, som är avgörande för resursfördelningen och utvecklingen i länet, ställs direkt under medborgarnas politiska kontroll. Så blir inte fallet med en statlig länsplanering, som med nuvarande utveckling dessutom innebär en förskjutning i

inflytande från kommunerna till staten. Vår uppfattning är sålunda, att samhällsplaneringen i länet bör vara kommunal med landstinget som huvudman.

Länsdemokratiutredningen har i sitt nyligen avgivna betänkande föreslagit en förstärkt länsdemokrati, innefattande bl. a. att landstingen skall bli obligatoriskt ansvariga för samhällsplaneringen på länsplanet. Länsstyrelsens planeringsuppgifter skulle sålunda överföras till landstinget, som bl. a. skulle ha en särskild länsplanenämnd. Nuvarande planeringsråd skulle alltså upplösas och ersättas genom att landstinget tar hand om uppgiften. Vi delar den uppfattning, som länsdemokratiutredningen uttryckt.

Det förslag, som länsdemokratiutredningen nu lagt fram, utgör ett principprogram för arbetsfördelningen mellan statlig och kommunal förvaltning på regional och lokal nivå. Det förutsättes, att flera detaljutredningar erfordras för utformningen av en verklig länsdemokrati. Man måste utgå från att en stor länsdemokratireform kommer att ta relativt lång tid för sitt förverkligande. I fråga om samhällsplaneringen måste man emellertid konstatera, att det är särskilt angeläget att snabbt komma fram till en lösning. Uttryck härför är ju den nu forcerade statliga länsplaneringen, som enligt vår mening är ett lovvärt initiativ men dock en utveckling i fel riktning.

Vi finner det nödvändigt att i det fortsatta utredningsarbetet angående länsdemokratin förtur lämnas åt frågan om utformningen av en länskommunal samhällsplanering, som i första hand skall ligga till grund för resursfördelning och utveckling i länen.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam parlamentarisk utredning angående utformningen av en landstingskommunal samhällsplanering till grund för resursfördelning och utveckling i länen, i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 28 januari 1969

Gunnar Hedlund (cp)	*Lars Eliasson (cp)* i Sundborn	*Nils G. Hansson (cp)* i Skegrie
John Eriksson (cp) i Bäckmora	*Gunnar Larsson (cp)* i Luttra	*Thorbjörn Fälldin (cp)*
S. G. W. Wahlund (cp)	*Sven Vigelsbo (cp)*	*Johannes Antonsson (cp)*